

LASĪTPRASMES PĀRBAUDE

1. uzdevums. (5 punkti)

 Izvēlieties atbilstošāko no dotajiem vārdiem! Tukšajā vietā ierakstiet šā vārda burtu!

Dzersim sulas!

Pētījumu kompānijas *Canadean* veiktā aptauja liecina, ka salīdzinājumā ar citām valstīm Latvijas iedzīvotāji ikdienā ļoti maz lieto sulas – viens iedzīvotājs izdzer **B** tikai 9,7 litrus sulas gadā. Tai pašā laikā mēs izdzeram 37 litrus limonādes un 59 litrus kafijas. (1) no šiem dzērieniem sulas ir dabīgs un veselīgs produkts, kas satur vitamīnus.

Uztura speciālisti skaidro sulu nelielo patēriņu ar iedzīvotāju zemo zināšanu līmeni par sulām un to īpašībām. Veikalos piedāvā samērā (2) sulu klāstu, tomēr sabiedrībā pastāv stereotips, ka koncentrāts, no kura tās gatavo, nav veselīgs. Termins „koncentrāts” nereti tiek jaukts ar terminu „konservants”, jo abi šie vārdi skan visai (3).

Augļu sulas koncentrāts ir produkts, ko iegūst no dabīgas, svaigi spiestas sulas, ar speciālu tehnoloģiju atdalot noteiktu daļu ūdens. Tas tiek darīts, lai produkts būtu (4) transportējams. Gatavojot sulu no koncentrāta, tam pievieno ūdeni sākotnējā proporcijā. Latvijas likumdošana nosaka – lai varētu uz iepakojuma rakstīt „100% sula”, produktam nedrīkst būt pievienotas nekādas citas sastāvdaļas, tāpēc šīs sulas ir tikpat dabīgas un veselīgas kā svaigi spiestās sulas.

Savukārt konservanti ir pārtikas piedevas, kas pagarina pārtikas produkta uzglabāšanas laiku, aizsargājot to no mikroorganismu izraisītās bojāšanās. Katra sulas ražotāja pienākums ir sniegt pilnīgu informāciju par savu produktu uz tā iepakojuma, savukārt patērētāja uzdevums ir mācēt pareizi to izlasīt un (5) savu izvēli.

(Pēc preses materiāliem.)

PARAUGS

A – viduvēji, B – vidēji, C – apvidū

1. A – dažādībā, B – starpībā, C – atšķirībā
2. A – plašu, B – daudzu, C – platu
3. A – līdzieni, B – līdzekļi, C – līdzīgi
4. A – veiklāk, B – vieglāk, C – mierīgāk
5. A – izdarīt, B – iztaisīt, C – paveikt

2. uzdevums. (10 punkti)

Izlasiet!

Bez bailīgais četrinieks no Brēmenes

Kas var būt kopīgs tik atšķirīgiem dzīvniekiem kā ēzelis, suns, kaķis un gailis? Viņi gan kopīgi muzicē, gan pieveic laupītāju bandu! Tieši tādi notikumi risinās pasauleslavenajā brāļu Jākoba un Vilhelma Grimmu pasakā „Brēmenes muzikanti”. Tā pirmoreiz publicēta 1819. gadā. Pats sižets gan ir krietni senāks, jo folklorā ir atrodamas daudzas līdzīgas pasakas. Vienīgi atšķirties var tajās aprakstītie dzīvnieki, bet laupītāju vietā tiek uzveikti vilkači vai raganas.

Brāļu Grimmu pasakā ēzelis, suns un kaķis uz vecumu kļuvuši nederīgi kā nastu nesējs, medību dzinējs un peļu junkurs, bet gailis nespēj vairs precīzi pavēstīt laiku. Saimnieki pret saviem vecajiem mājdzīvniekiem izturas nežēlīgi, un nelaimīgajiem draugiem nekas cits neatliek, kā bēgt prom no pāridarītājiem. Viņi dodas uz Brēmeni, lai kļūtu par ielu muzikantiem.

19. gadsimta sākumā šādam pasakas sižetam bija arī zināma sociāli politiska nokrāsa. Līdzīgi kā saimnieki izrīkojās ar darbam vairs nederīgiem dzīvniekiem, tā arī šāds liktenis sagaidīja lielu daļu strādnieku un kalpu. Pasakā dzīvnieki uzveic laupītājus un iegūst sev pajumti. Lasot šo pasaku, brāļu Grimmu laikabiedri nonāca pie atziņas, ka arī vājākie, būdami vienoti, spēj uzveikt pārspēku. Mūsdienās gan stāsts par Brēmenes muzikantiem var iedvesmot vēl uz ko citu – neviens nav par vecu, lai mēģinātu uzsākt ko jaunu! It īpaši, ja līdzās ir uzticami draugi.

Brāļu Grimmu pasaka padarījusi slavenu un tālu pazīstamu Brēmenes vārdu. Senos laikos bagātā ostas pilsēta patiesi bija ceļojošo muzikantu iecienīts galamērķis, tāpēc arī brāļi Grimmī saviem varoņiem liek doties tieši turp. Daudzus gadsimtus Brēmenes simbols bija slavenā Rolanda statuja Tirgus laukuma centrā, bet nu jau tas ir muzikantu četrotnei veltītais piemineklis, kurā dzīvnieki pakāpušies cits uz cita, lai pa logu palūkotos, kas notiek laupītāju namiņā. Šo tēlnieka Gerharda Marksa bronzas skulptūru blakus pilsētas rātsnamam uzstādīja tikai 1953. gadā. Šodien pilsētā bez pazīstamā pieminekļa atrodami vēl daudzi citi šiem pasakas varoņiem veltīti kultūrvēsturiski objekti. Ir pat izveidoti speciāli tūrisma maršruti, kuros iespējams iepazīt pilsētas populārākos Brēmenes muzikantiem veltītos darbus.

Arī Rīgā aplūkojams sadraudzības pilsētas Brēmenes 1990. gadā dāvātais slavenā pieminekļa savdabīgs līdzinieks. Šie Brēmenes muzikanti ir mākslinieces Kristas Baumgarteles autordarbs, kas radies pēc pasakas motīviem, bet ar jaunu, oriģinālu saturu un politisku zemtekstu. Cits uz cita sakāpušie pasaku tēli nelūkojas vis pa lodziņu laupītāju būdā, bet gan caur spraugu padomju režīma uzceltajā Aukstā kara dzelzs priekškarā. Ja kāds to vēl nav paguvis apskatīt, tad meklējiet četrus vienu uz otra sakāpušos dzīvniekus Pēterbaznīcas pakājē.

Mūsdienās Brēmenes muzikantu tēlus bieži izmanto animācijas un kino filmās, mūziklos un teātra uzvedumos visā pasaulē. Tomēr Latvijā vēl daudzi atceras dzejnieka Juriņa Entina un aktiera Vasilija Ļivanova radītās dziesmas no padomju animācijas filmām „Brēmenes muzikanti” un „Pa Brēmenes muzikantu pēdām”. Lai gan sākumā animācijas filmu autoriem brāļu Grimmu pasaka likusies garlaicīga un ekranizācijai nepiemērota, tā izvērtusies par saistošu stāstu un tādu kā gara brīvības sludinātāju. Padomju laikā šo animācijas filmu veidotāji tika asi kritizēti par sekošanu Rietumu modei. Tika uzsvērts, ka mākslai ir jābūt dzīves skolotājai un tieši tādēļ audzinošai un tautai saprotamai. Tomēr aizvadītā gadsimta sešdesmitajos gados šīs animācijas filmas ieguva negaidīti lielu popularitāti.

(Pēc preses materiāliem.)

Atzīmējiet pareizo atbildi!

PARAUGS

Kādēļ pasakā dzīvnieki pamet savas mājas?

- A – viņi negrib vairs pildīt savus pienākumus*
B – saimnieki pret viņiem izturas cietsirdīgi
C – saimnieki neļauj viņiem muzicēt

1. Kādu pamācību pasakā saskatīja brāļu Grimmu laikabiedri?

- A – pret dzīvniekiem nedrīkst izturēties cietsirdīgi*
B – vājākie kopīgiem spēkiem var pieveikt stiprākos
C – nekad nav par vēlu dzīvē uzsākt ko jaunu

2. Kāpēc brāļi Grimmi izvēlējās Brēmeni?

- A – tā bija visā pasaulē slavena ostas pilsēta*
B – tā ir brāļu Grimmu dzimtā pilsēta
C – senatnē to bieži apmeklēja ceļojošie muzikanti

3. Kas laika gaitā mainījies Brēmenes pilsētas simbolikā?

- A – pilsēta tiek atpazīta pēc četriem dzīvniekiem veltītā pieminekļa*
B – mūsdienās tās simbols ir mākslinieces Kristas Baumgarteles skulptūra
C – par tās simbolu kļuvusi Rolanda statuļa Turgus laukumā

4. Kurp, pēc mākslinieces Kristas Baumgarteles ieceris, raugās Brēmenes muzikanti?

- A – pa lodziņu laupītāju namiņā*
B – cauri Aukstā kara dzelzs priekškam
C – sadraudzības pilsētas Brēmenes virzienā

5. Ko kritiķi pārmeta animācijas filmas „Brēmenes muzikanti” autoriem?

- A – filma neatbilst padomju mākslas standartiem*
B – filma esot garlaicīga
C – filma sludina gara brīvību

3. uzdevums. (10 punkti)

Izlasiet fragmentu no žurnālista sarunas ar Latvijas tenisisti Anastasiju Sevastovu! Atrodiet atbildes un pretī katram jautājumam ierakstiet atbilstošās atbildes burtu!

Viena atbilde ir lieka.

PARAUGS <i>Kā meitenei no Latvijas pilsētiņas izdevies nokļūt pasaulē prestižākā sporta veida virsotnē?</i>	A
1. Esi aizvadījusi savu labāko sezonu. Vai attieksme pret tevi pēc pirmā uzvarētā turnīra Eštorilā ir mainījusies?	
2. Daudzi vīrieši nāk skatīties skaistas meitenes, sportiskus augumus, grāciju. Vai iespējams savienot sievišķību ar lielo sportu?	
3. Vai esi saņēmusi dāvanas no skatītājiem?	
4. Vai tu gūsti prieku no tā, ko dari un kas ar tevi līdz šim ir noticis?	
5. Kāds ir tavš tuvākais mērķis?	

A – Ir jābūt lielai motivācijai, stiprai gribai un mērķtiecībai, bet galvenais – gatavai smagi strādāt, kādreiz pat līdz spēku izsīkumam. Neticu astrologiem, liktenīgiem pavērsieniem, uzskatu, ka cilvēks pats veido savu likteni. Esmu jutusi, ka dzīvē dažreiz ir situācijas, kad sakrīt visas zvaigznes un šķiet – kāds vada tevi no augšas. Bet pārsvarā viss ir atkarīgs no pašas, pašai ir ļoti, ļoti jāgrib.

B – Kas gan var sagādāt lielāku laimi, ja ir iespēja nodarboties ar to, kas patīk! Un vēl ar to nopelnīt. Man patīk lidojumi, viesnīcas. Mani aizrauj kustība, patīk augošais stress pirms spēles un adrenalīna sajūta pēc uzvaras. Ir arī dienas, kad gribas mest visu pie malas. Šādos brīžos jāstrādā ar dubultu sparū. Tikai tad var progresēt.

C – Piekritu. Puse skatītāju priecājas par skaistu spēli, bet otra – par skaistām sportistēm. Atšķirībā no citiem sporta veidiem mēs spēlējam svārkos. Krekliņi ir pieguļoši, ar lencītēm vai īsām piedurknēm – ir, uz ko skatīties! Patīk laukumā justies sievišķīgai, bet vēl vairāk – uzvarēt.

D – Ar mani vienmēr ir treneris. Viņš jau piecus gadus mani trenē, viņš man ir kā tēvs. Kad iekļuva Eštorilas turnīra finālā, zvanīju mammai, lai viņa lido uz finālspēli. Mamma klātienē redzēja, kā izcīnīju pirmo lielo uzvaru karjerā.

E – Attīstību un izaugsmi apliecinātu, ja katru sezonu savāktu divas reizes vairāk reitinga punktu nekā iepriekšējā sezonā. Nākamajā gadā esmu nolēmusi rangā pakāpties uz divdesmito vai trīsdesmito vietu. Jaunā sezona sāksies ar startu Austrālijas atklātajā tenisa turnīrā. Jācer uz laimīgu izlozi.

F – Iepriekš labākās spēlētājas, iespējams, domāja – iznākšu kortā un viņu uzvarēšu –, bet tagad kopā ar treneri videoierakstā skatās manu spēli, analizē manas stiprās un vājās puses. Interese par mani ir augusi. Beidzamajās spēlēs esmu progresējusi, uzlabojusi servi.

G – Pekinā pārsteigumu sarūpēja grupas „Prāta vētra” puīši, kas skatījās manu spēli. Nākamajā dienā viņi mani uzaicināja uz savu koncertu. Es aizgāju. Vienmēr ir patīkami tribīnēs redzēt latviešus ar valsts karogu. Tā ir papildu motivācija, gribas spēlēt labāk un uzvarēt. Domāju, ka šādi brīži sportistam var būt kas vairāk par uzdāvinātiem ziediem vai kādām lietām.

(Pēc preses materiāliem.)

LASĪŠANAS PRASME**Atbildes****1. uzdevums**

1.	C
2.	A
3.	C
4.	B
5.	A

2. uzdevums

1.	B
2.	C
3.	A
4.	B
5.	A

3. uzdevums

1.	F
2.	C
3.	G
4.	B
5.	E